

eng gréisser Diskussioun sech an der Öffentlechkeet breetmécht;

- datt deemno elo de Moment opportun schéngt, fir eng Diskussioun iwwer eng Trennung vu Kierch a Stat an d'Finanzéierung vun de reliéise Communautéiten anzeleeden;

fuerdert d'Regierung op

- opgrond vum Artikel 90 vum Chamberreglement en Débat de consultation ze organiséieren, fir déi effektiv Stellung vun de Chambersfraktionen am Kontext vun der Trennung vu Kierch a Stat ze ergrënnen;

- bis dohinner e Moratoire auszespreichen, fir weider staatlech Ënnerstëtzung fir Reliounsgemeinschaften zouzegestoen.

(s.) Aly Jaerling.

» M. le Président. - Merci, Här Jaerling. Ech gesinn, déi Motioun huet nëmmen eng Ënnerschrëft. Ass nach een d'accord, fir déi Motioun ze ënnerstëtzen? D'Häre François Bausch, Jean Huss, Henri Kox an d'Madame Viviane Loschetter.

Dann décidéiert d'Presidentekonferenz, wéini datt se op den Ordre du jour vun der Chamber kënnt.

Elo huet den Här Budgetsminister Luc Frieden d'Wuert, fir säin Exposé iwwert de Statsbudget vum nächste Joer virzedroen.

3. 5800 - Projet de loi concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2008 (suite)

Exposé de M. Luc Frieden, Ministre du Trésor et du Budget

» M. Luc Frieden, Ministre du Trésor et du Budget. - Här President, Dir Dammen an Dir Hären Deputéierten, d'Rapportrice zum Statsbudget 2008, déi honorabel Madame Mutsch, huet gëschter...

(Interruption par le Président)

...hir Ried opgehalen andeem se gesot huet, am Fong misst een a ville Politikberäicher regelméisseg Monitoringe maachen, Evaluatiounen vun där Politik, déi mer maachen.

Et gëtt ee Beräich, wou d'Chamber dee Monitoring mat extrem grousser Regelméissegkeet mécht. Dat ass d'Finanzpolitik. Well et ass all Joer ëm dës Zäit, wou d'Chamber an öffentleche Sitzungen iwwert de Budget schwätzt, mä net nëmmen iwwert dat Zuelewierk, wat d'Regierung virleet, mä och iwwert déi Politiken, déi doraus entstinn. Duerfir muss ech och hei ufänken, andeem ech der honorabeler Madame Mutsch Merci soe fir déi Analys, déi se hannert déi Zifferen och gesat huet, déi de Budget reflétéieren. Ech géif gärten an deem Merci souwuel déi mëndlech wéi déi schrëftlech Aarbecht ervirsträchen.

Ech weess och als fréiere Budgetsrapporteur wivill Aarbecht do derhannert stécht, mä och wivill Gedankenüstëss an esou enger Aarbecht solle sinn. Et ass jo net eng Aarbecht déi soll, nodeem se gemaach ginn ass, an den Tirang geluecht ginn, mä et ass eng déi soll duerch déi Diskussiounen zu Debatten och hei am Parlament an dobaussen Usporn ginn. An deem Sënn ass dat eng Aarbecht, wou ech konnt op wäite Weeër matgoen. Op Nuancé sinn et ëmmer Ënnerscheeder, mä dat ass jo eben den Intérêt vun der demokratescher Debatt.

Ech géif och gäre soen, datt och déi Beruffschamberen, déi sech zum Budget ausgeschwat hunn, eng wesentlech an oft wéineg bëuechte Contributioun zur politescher Debatt sinn, well och si hannert d'Zuelewierk kucken an domadder eng ganz Rei politesch Indikatiounen ginn, déi heibannen diskutéiert gi sollten.

D'Finanzkommissioun huet dat gemaach, dofir soen ech och hirem President an deenen anere Membere vun där Kommissioun Merci, mä et sollt een och am Débat heibannen déi Aarbechte vun der Finanzkommissioun vläicht e bësse méi oft beliichten, well dat si vill Stonnen, déi do drop ginn, wat d'Leit oft net matkréien.

D'Statsfinanze sinn effektiv en Hauptinstrument vun der Gestaltung vu ville Beräicher vun der Politik, an ech géif souguer behaupten: Et ass de Schlëssel, fir zum Zil ze komme vun esou munch politeschem Beräich.

Et ass d'Grundlag, wann ee Finanzpolitik verantwortungsvoll mécht, fir d'Zukunft vum Land ze preparéieren. A wann ech dee Budget 2008 kucken, da géif ech soen, datt e virun allem sech duerch dräi Charakteristike beschreift:

Éischtens, en huet eng grouss Budgetdisziplin bei den Ausgaben. D'Ausgabe wuesse manner schnell wéi mëttelfristeg de Wirtschaftswuesstum.

Zweetens, et ass e Budget, deen zolidd Steuerreduktiounen a Steiermechanisme fir Betriber a Privatleit virgesäit.

An drëttens, et ass e Budget mat staarken inhaltlechen Akzenter a ville Beräicher, sief dat d'Schoul, d'Kanner, den drëtten Alter, d'Gesondheet, de Wunnengsbau an aner Beräicher. Am Fong ass eist Zil Lëtzebuerg haut attraktiv ze maachen an d'Lëtzebuerg vu mar och duerch de Budget 2008 ze preparéieren, well ech hunn oft heibanne gesot, wann een e Budget mécht, da muss een och de Bléck op d'Zukunft hunn an der Finanzpolitik an doriwwer eraus, well mat Dépenses, déi een haut mécht, preparéiert een de Wee vun deene Joren duerno.

An dofir plädéieren ech dofir, fir mat Virsiicht de Budget opzestellen, well ee sécherlech ni genau weess wéi d'Zukunft ausgesäit. An ech hätt och gärten, wann een d'Zukunft kuckt, datt een de Budget 2008 och am Liicht vum Stabilitéitsprogramm iwwert d'öffentlech Finanzen gesäit, deen eis Regierung, dee mir fir d'Period 2008 bis 2010 der Europäescher Unioun virgeluecht hunn. Eist Zil ass et responsabel mat de Statsfinanzen ëmzegoen, an eist Zil war a bleift et, fir d'öffentlech Finanzen zolidd, gesond ze halen, dat heescht och 2009 an där ganzer Legislaturperiod ausgeglachen öffentlech Finanzen ze hunn.

Gesond Statsfinanzen, dat sinn och Elementer wéi Defizit oder keen Defizit, dat si Reserven oder Netreserven, dat ass Statschold oder keng Statsschold. All deenen Elementer ass d'Zil vun der Regierung kloer, mir hätte gäre gesond an zolidd öffentlech Finanzen.

An ech menge behaupten ze kënnen, datt mer haut dat Resultat och duerch de Budget 2008 erreecht hunn. Ech stelle fest, d'öffentlech Finanzen 2008 sinn am Gläichgewicht, plus 0,8% vum Bruttoinlandsprodukt. D'öffentlech Schold ass extrem niddereg, manner wéi 7% vum Bruttoinlandsprodukt. An d'Reserve fir grouss mëttelfristeg Projekte sinn och an deene leschte Joren erëm opgestockt ginn. Si sinn héich. Si erlaben eis eng ganz Rei Saachen an den nächste Joren am infrastrukturelle Beräich ze finanzéieren.

Wann ech also déi dräi Resultater kucken: d'öffentlech Finanzen, d'Statsschold an d'Reserven, da gesäit een, datt dat d'Resultat ass vun enger konsequenter Budgetpolitik, déi engersäits Budgetdisziplin huet an och versicht déi konsequent duerchze-

zéien, an anerersäits - dat gi mer gärten zou - och profitéiert huet vun enger extrem guder Konjunktur. Déi Konjunktur huet dee politesche Prozess, dee mer ageleet hunn, an der Budgetspolitik accélériert.

Jo, et ass richtig an ech mengen, dat ass och gëschter hei aus der Presentatioun vum Rapport vun der Finanzkommissioun ervirgaangen: Mir hunn eng staark wirtschaftlech Croissance. Mir leie wäit iwwert der europäescher Moyenne. Wann ech mer déi Chifferen ukucken, da gesäit een, datt mir d'nächst Joer wäerten eng Croissance hunn tëschent 4 a 5%. Dat ass iwwregens, wann een dat emol nokuckt, déi nämlecht Moyenne, déi mer an den 90er Joren haten, an et ass och déi wirtschaftlech Croissance, déi mer an de Jore véier a fënnef vun dësem Jorzéngt haten.

Mä 4 bis 5%, dat ass dat Duebelt vun der Eurozon, well an der Eurozon gëtt sech d'nächst Joer e Wirtschaftswuesstum vun 2 bis 2,5% erwaart. Frankräich läit bei 2%. Däitschland läit bei 2%. Dat heescht, mir hu vill méi eng staark Croissance wéi d'Nopeschlänner.

Allerdéngs muss ee bei deene Prezisiounen dobäiseen, datt d'statistesche Ämter souwuel déi europäesch wéi déi national dovun ausginn, datt et d'nächst Joer e bësse méi lues geet wéi dëst Joer. Trotzdeem ass et eng staark Croissance.

Ech hunn dofir plädéiert, datt mer de Budget nächst Joer och mat gréisster Virsiicht opbauen, an ech mengen déi Virsiicht ass ubruecht. Virsiicht an Optimismus schlësse sech net aus. Ech mengen, datt mer kënnen zefridde si mat deem Resultat, wat mer erreecht hunn, datt mer kënnen mat Optimismus an d'Zukunft kucken, mä datt mer och mat Virsiicht mussen an d'Zukunft kucken, well et ginn eng Rei Incertituden.

Dat Éischt, dat ass ganz sécher d'Evolutioun vum Pétrolspräis. Déi Präisser, déi iwwer 90 Dollar pro Barrel leien, no bäi 100, dat sinn natierlech Elementer, déi och op eis wirtschaftlech Croissance drécken. Gott sei Dank hu mer fir de Moment e staarken Euro par rapport zum Dollar. Dat mécht dee Pétrolsschock e bësse manner staark. Mä ëmmerhin, et ass ee ganz zolitte Präis!

An dann dat Zweet, dat sinn d'Onsécherheeten op de Finanzmäert. Wann een eng international Finanzplaz huet wéi mir, wann ee weess, datt eist Land zu 30% säi Bruttoinlandsprodukt erwirtschaftet duerch d'Finanzplaz, da sinn natierlech d'Incertituden op den internationale Finanzmäert bei eis méi zolidd ze spiere wéi am Ausland.

Déi Incertituden, déi Onsécherheete kënnen sech op eng Rei Aart-a-Weisen nidder-schloen.

Ech mengen, datt déi Kris, déi mer am Summer an Amerika festgestallt hunn, keen Effet hat op d'Stabilitéit vun de Banken zu Lëtzebuerg. Si fonctionnéiere gutt. Si hat och keen Effet op d'Soliditéit vum Finanzsystem zu Lëtzebuerg. Ech hunn och scho viru Méint - scho virun där Kris - e Gremium age-sat, wat ënnert der Autoritéit vum Direkter vum Tresor fonctionnéiert, wou d'CSSF, d'Zentralbank an de Finanzministère sech regelméisseg iwwert d'Stabilitéit vum Finanzsystem concertéieren a Moosnamen ergräife kënnen, wann dat noutwendeg ass. Dat war an dësem Fall net noutwendeg.

Wat awer ass - an dat wäerte mer an deenen nächste Méint gesinn -, eng Rei vu Finanzinstituter wäerte mussen aus Virsiicht-grënn Provisiounen constituéiere fir eng Rei Operatiounen, wou se net wësse wéi déi ofgeschloss ginn, an dat wäerte mer an de Benefisser, an domat och an de Steiereinnahmen, spiieren. Wéi grouss dat ass, dat kann ee fir de Moment net aschätzen, well d'Joresofschlëss vun de Finanzinstituter si jo net gemaach. Et kéint och eng Inzidenz hunn op d'Resultater vun der Fongenindustrie. Mir mussen dat also mat abauen.

An duerfir plädéieren ech nach wie vor an nach méi verstärkt fir 2008 fir grouss Virsiicht bei de Recetten an net einfach ze soen: Majo, wa mer 2007 gutt Recetten hunn, da baue mer einfach op déi fir d'nächst Joer op. Trotzdeem hu mer méi Recetten agesat, an ech kommen herno do-robbler zréck.

Mir wäerten och - an dat ass logesch, wa mer eng staark Croissance hunn - d'nächst Joer e staarke Wuesstum vun den Aarbechtsplazen hunn. De Statec mengt, dat kéint bei eppes 4% leien. Allerdéngs hu mer ëmmer méi Aarbechtsplazen, wou ee qualifizéiert Leit brauch, gutt Qualifikatiounen brauch.

Et gëtt keen ekonomesche Succès ouni Fläiss, ouni Schaffen, ouni Ausbildung. An duerfir, mengen ech, muss d'Ausbildung vun de Leit gemaach ginn en fonction vun den Aarbechtsplazen, déi do sinn. Mir kënnen net d'Aarbechtsplazen no de Leit gestalten, mä d'Aarbechtsplazen, déi kommen, do musse mir kucken, datt d'Leit, déi mer hei am Land hunn oder déi an der Groussregioun liewen, datt déi forméiert ginn, fir kënnen op déi Plaze schaffen ze goen.

Ech fannen am Fong, wann ech kucken, datt mer d'lescht Joer 13.000 nei Aarbechtsplaze geschaf hunn, datt fir déi Lëtzebuurger Jugendlech et enorm Méiglechkeete ginn. Si mussen d'Méiglechkeeten huelen a mir mussen hinnen hëllefen hir Aen och ze schärfen op déi vill Méiglechkeeten, déi et virun allem am Dénegschtleesch-tungssecteur zu Lëtzebuerg gëtt!

D'Madame Mutsch huet gëschter rappeléiert wéi mer vun der Industrienatioun zur Dénegschtleesch-tungsnatioun gi sinn. Jo, da muss een och d'Leit, déi aus der Schoul kommen, op dee Secteur preparéieren a versichen domadder d'Aarbechtslosegkeet esou niddreg wéi méiglech ze halen. Déi strukturell Aarbechtslosegkeet zu engem groussen Deel vu Leit, déi net déi richtig Qualifikatioun hunn, wäert och d'nächst Joer relativ stabil bleiwen, och wa se am europäesche Verglach niddreg ass.

Mir mussen och kucken, datt mer d'Inflatioun am Grëff behalen, trotz héije Pétrolspräisser. Dat ass natierlech eng Responsabilitéit net nëmme fir de Stat a fir d'öffentlech Hand - Stat a Gemengen -, mä et ass och eng Responsabilitéit fir d'Betriber. D'Präisentwécklung 2008 gëtt eis, dem Statec no, bei eppes 2,5% indiquéiert. Och dat ass in etwa d'nämlecht wéi an der Period 2000-2004. Et muss een also kucken, datt een déi am Grëff behält.

Wann ech also versichen, déi ekonomesch Situatioun am Résumé ze beschreiwen, da gesäit een, datt mer e staarken, méi liicht gebremste Wirtschaftswuesstum fir d'nächst Joer kënnen erwaarden, mat Onsécherheeten op der Steiersäit duerch d'Situatioun op den internationale Finanzmäert, déi mer also d'nächst an d'iwwernächst Joer sécherlech méi spiieren, wéi dee leschte Summer, a wéinst de Pétrolspräisser, déi net d'Indiquatioun gi wéi wa se géifen an deenen nächste Méint op eemol sub-stanziell no ënne goen. An duerfir, virun deem doten Hannergrond hu mer dee Budget 2008 opgebaut.

Ech soen nach eng Kéier: Déi Elementer, déi fir mech do wichteg waren, dat ass Virsiicht, Optimismus an Disziplin wat d'Budgetsausgaben ubelaangt.

Ech hu gesot, mir hu bei den öffentleche Finanzen en Iwwerschoss. En Iwwerschoss vun 0,8% vum Bruttoinlandsprodukt. Fir datt ee sech dorënner eppes ka virstellen: Dat si ronn 330 Milliounen Euro.

Ech vergläichen dat mat deem, wat mer an deene leschte Joren haten, an da stellen ech fest, datt mer just am Joer 2004 - dat war dat Joer wou zwou Regierungen am Amt waren - en Defizit vu méi wéi 1% haten. Am Joer 2005 hate mer och nach en Defizit,

Chambre
des Députés

L U X E M B O U R G

d'Chamber online op
www.chd.lu

mä dunn, duerch d'Budgetsdisziplin bei den Dépensen an duerch déi méi schnell wuessend a gutt wuessend Konjunktur, hu mer vun 2006 un erëm en Iwwerschoss bei de gesamtöffentleche Finanzen. 2007, mengen ech, datt mer och e gudden Ofschloss kréien.

Mä wéi gesot, et ass wichteg, datt mer do-robber net mengen, dat géif automatesch esou an Zukunft virgoen. Eist Zil bleift et, ech soen dat hei nach eng Kéier: Mir wäerten alles drusetzen, wann net eng gréisser Kris, déi mer net kënne gesinn, kënn, datt mer an der ganzer Legislaturperiod bis 2009 d'öffentlech Finanzen am Iwwerschoss oder op d'mannst am Equilibre kënnen ofschléissen.

Um Niveau vum Stat an den öffentlechen Etablissementer, dat wat een technesch d'Administration centrale nennt, fénn, et en Defizit och fir 2008, mä deen Defizit erkläert sech selbstverständlech duerch déi héich Investitiionsausgaben an och duerch d'Transferten un d'Sécurité sociale. Et ass ganz kloer, datt d'Sécurité sociale net deen Iwwerschoss hätt, dee se huet, wa se net géif bal zwou Milliarden vum Lëtzebuerger Stat iwwerwise kréien. Dat sinn d'Contributioun vum Stat un d'Pensiounskeesen an un d'Krankekeess.

Ech hunn där Deeg an der Zeitung esou eng Tabell gesinn, wou een déi eenzel Contributiounen u Ministère gesäit, an et huet ee mech gefrot: Wat mécht dann de Ministère vun der Sécurité sociale mat deenen zwou Milliarden? Dunn hunn ech gesot: Mä dat sinn net Suen un dee Ministère oder un dee Minister, dat sinn Transferte vum Stat un d'Krankekeesen a virun allem un d'Pensiounskeess. Duerfir muss een also wëssen, datt de Stat zum Iwwerschoss an der Sécurité sociale e Bäitrag mécht, an duerfir ass et och richteg, datt een an Europa dat Gesamtbild kuckt, Stat, classesche Stat, Gemengen a sozial Sécherheet zesummen.

Well et sinn och aner Länner an Europa, Dir wësst dat heibannen, déi bezuelen net aus dem Statsbudget d'Sécurité sociale, mä déi finanzéieren direkt d'Sécurité sociale iwwert de Wee vun de Bierger. Do gesäit een also, dat Bild ass duerfir nëmme comparabel, wann een alles zesumme mam Ausland vergläicht.

Wann ech dann alles mam Ausland vergläichen, eisen Iwwerschoss d'nächst Joer vun 0,8% vum Bruttoinlandsprodukt, wann ech kucke wéi d'Situatioun vun eiser Statsschuld ass, manner wéi 7%, da gesäit een, datt mir ënnert deene fënnf Länner vun der Eurozon leien, déi dat beschte Resultat bei den öffentleche Finanzen hunn. Mir sinn an där doten Hitparade ënnert deene fënnf Klasse-beschten.

Ech liese jo - dëser Deeg gëtt jo alles ëmmer verglach a ville Beräicher; et muss ee jo och heiansdo vergläichen, duerfir gëtt dat och an der europäescher Finanzpolitik gemaach -, mir sinn ënnert deene fënnf Länner, déi keen Defizit bei den öffentleche Finanzen hunn an déi manner wéi 60% Schuld hunn.

An där Hitparade ginn iwwerhaapt net d'Reserve berücksichtegt. Ech mengen, datt d'Reserven e wichtigen Deel vun enger zolitter Finanzpolitik sinn. Firwat gi se net berücksichtegt?

Well Europa nëmme kuckt, wat een an engem Joer erakritt an an engem Joer ausgëtt. Mir hunn awer zu Lëtzebuerg - an ech hunn dat och esou geierft vu menge Virgänger - eng Politik fir, wa mer Méieinnahmen hunn, déi op d'Säit ze setzen. Ech mengen, déi Politik war ëmmer richteg, an ech hu mer ëmmer zum Zil gesat, déi Politik virunzeféieren, déi déi, déi virdru fir de Budget zoustänneg waren, eis mat op de Wee ginn hunn.

Do stellt ee fest, datt mer déi Reserven och an deene leschten zwéi Joer erëm konnten opbauen. Wéi ech 1998 Budgetsminister gi sinn, hunn ech eng Reserv virfonnt - dat sinn also d'Avoiré vun den eenzelne Fongen - vun 1,3 Milliarden Euro. Mir hunn elo eng Reserv vun eppes 1,7 Milliarden Euro.

Et ass richteg, datt déi an der Zwëschenzäit uganks de Joren 2000, 2001 eng Kéier vill méi héich ginn ass. Dunn hu mer an deene Joren, wou mer e Budgetdefizit haten, aus där Reserv Suen erausgeholl. Duerfir ass d'Reserv jo och do. Dat si Spuerbicher, fir dann déi Infrastrukture weiderzefinanzéieren. Elo, 2006 an 2007, hu mer déi Reserven erëm kënnen augmentéieren. Ech wëll dat och weider maache mat deenen Iwwerschëss, déi mer hoffentlech och am Joer 2007 kréien.

Et ass och duerfir wou ech der Chamber, deen nämlechen Dag wou ech hei de Budget déposéiert hunn, also den 10. Oktober, och de Projet de loi vun der Regierung iwwert d'Affectatioun vun de Plus-valué vum

Exercice 2006 déposiert hunn, an an deem - dee muss d'Chamber nach diskutéieren an ofstëmmen - ass och virgesi fir mat deene Suen ausschliesslech d'Investitiionsfongen ze speisen.

Dëst ass e Budget, dee gutt ass fir d'Privatleit a fir d'Betriber hei am Land, souwuel op der Steiersäit wéi op der Ausgabesäit.

Am Fong ass an där ganzer Budgetpolitik fir mech ëmmer een Zil, wat d'Grundlag ass vun all deene Moossnamen, déi mer huelen: Ech hätt gär, datt mer e Land wäeren, an deem et interessant ass ze schaffen an agréabel ass ze liewen, an et ass d'Kombinatioun vun deenen zwéi, déi mer och versicht hunn, hei an der Budgetpolitik ze maachen.

Interessant ze schaffen, jo, ech sinn der Meenung, datt ouni gutt funktionnéierend Betriber - an de Stat muss hëllef, datt se gutt funktionnéieren - et net méiglech ass, Steieren anzedreiwen. Dat heescht, net méiglech ass, Benefisser ze maachen, Steieren anzedreiwen an duerfir och dann net méiglech fir Investitiounen a Sozialpolitik ze maachen. D'Ekonomie muss fir d'éischt funktionnéieren, éier een de Rescht ka maachen. Duerfir muss ee kucken, datt de Stat dat uerdentlech begleet. An duerfir mécht dëse Budget vill fir d'Entreprise.

Vill méi wéi dat vläicht iwwregens an der Kommentéierung zum Virschäi komm ass!

Ech war e bëssen iwwerrascht, datt an der Kommentéierung nom Dépôt gemaach ginn ass, wéi wann déi eenzeg Moossnam am Budget de Kannerbonus wär, wat eng gutt Moossnam ass, déi mer jo och nach an deenen nächsten Deeg hei diskutéieren. Mä et ass ganz vill och dra fir d'Betriber, an ech géif wëllen e puer Saachen hei mentionnéieren, wat och iwwregens de Stat ganz vill Sue kascht.

Éischters emol d'Investitioun. Am Budgetjoer 2008 gi mer 1,6 Milliarden Euro aus fir Investitiounen. Dat sinn 120 Milliounen Euro méi wéi d'lescht Joer an dat ass iwwer 4% vun eise Bruttoinlandsprodukt.

Zweetens hu mer dräi Steiermoossnamen, déi Répercussioun fannen an dësem Budget, déi fir d'Betriber sinn an déi etwa 100 bis 150 Milliounen Euro manner Einnahme fir de Stat bréngen:

Éischters sinn dat d'Bonifications d'impôt fir Investissementer, déi vun 10 op 12% eropginn. Dat heescht, d'Betriber, déi investéieren, gi vum Stat steierlech encouragéiert dat ze maachen a si kréien duerfir eng Steuer-gutschrift. Dat ass e substantielle Coup de pouce fir d'Betriber, déi wëlle kompetitiv bleiwen an déi wëllen investéieren.

Zweetens, dréit dëse Budget neie steierlechen Avantagé fir d'Betriber Rechnung, déi a Fuerschung, an Innovatioun Erfindunge maachen, datt se d'Revenuen dovunner net besteiert kréien. Deen Investissement an d'Propriété intellectuelle ass wesentlech. Deen hëllef ville Betriber, déi an der Fuerschung eppes opzeweisen hunn, och d'Zukunft elo ze preparéieren. Si gi vum Stat ënnerstëtzt.

An drëttens, hu mer an dësem Budget den Nidderschlag vun der Reduktioun vum Droit d'apport. Dëser Kapitalsteuer, déi mer ëm d'Halschent reduzéieren, mat der Perspektiv fir se bis spéitstens 2010 ganz ofzeschaffen. Mir maachen dat net, well eng Direktiv ugeholl gi wär. Well déi Direktiv, déi dat virgesäit, déi ass nach net vum europäesche Ministerrat verabschiedet. Mir mengen awer, wa mer d'europäesch Landschaft kucken, well eng Rei vun eise Konkurrenzlänner, eisen Nopeschlänner déi ofgeschaaft hunn, datt mer géife gutt dunn doen, fir eise Betriber déi nämlech Avantagen ze verschafen, datt mer och géifen d'nächst Steuer reduzéieren, voire ofschafen.

D'Regierung hätt gär, eng konkurrenzféeg Steuerlandschaft. Do muss een natierlech all d'Aspekter huelen. Ech hunn heiansdo Leit, déi komme bei mech an de Büro an da soe se mer: Wa mer dat dote géifen an Holland maachen, do sinn déi an déi Steiere vill méi niddreg. Mä et muss een ëmmer all d'Steiere kucken. An Holland bezuelen d'Privatleit 50% marginalen Héchststeiersaz, bei eis 38%. An Holland gëtt d'TVA elo ëm 3% gehéiert. Ech kéint iwwert déi aner Länner datselwecht soen.

Mir hätte gär, datt generell d'Steierlaascht fir d'Betriber a fir d'Leit rasonnabel an attraktiv bleift. Déi dräi Moossnamen, déi mer elo grad hei gesot hunn, an déi am Budget 2008 erstmalig hiren Nidderschlag fannen, si Moossnamen, déi gezielt d'Moossname vun de Betriber ënnerstëtzen.

Mir féieren och eng Diskussioun mam Patronat iwwer sämtlech Aspekter vun der Besteuerung. An dat ass eng schwierig Diskussioun. Solle mer de Kierperschaftssteiersaz erofsetzen, deen haut zu Lëtzebuerg

bei 22% läit, oder soe mer bei gläicher Verbreederung vun der Bemessungsgrundlag, also vun der Assiette, op där d'Betriber besteiert ginn?

Firwat ass dat eng schwierig Diskussioun? Well ganz vill Betriber hei zu Lëtzebuerg wëssen, datt se iwwerhaapt net déi 22% bezuelen, déi op den internationalen Tafelen stinn, wou Lëtzebuerg drop figuréiert, mä datt duerch eng ganz Rei steierlech Moossnamen, déi mer an eise Gesetzter virgesinn hunn, eng ganz Rei Betriber, notament op der Finanzplaz - an ech hunn lech gesot, datt zwéi Drëttel vun eiser wirtschaftlecher Croissance vun der Finanzplaz kommen -, e vill manner héije Steiersaz hunn, wéi deen nominale Steiersaz vun 22%.

D'Diskussioun, déi mer also musse mat de Betriber féieren, ass fir ze kucken, ob se léier hunn, datt mer eng gewësse Flexibilität an der Steuerpolitik hunn, wou se kënne gezielt Investitiounen oder gezielt Moossname finanziell ënnerstëtzt kréie vum Stat, oder ob mer jiddferen à la même enseigne traitéieren, jiddferen d'nämlech behandelt gëtt a jiddferen deen nämlechte Steiersaz vun 18, 19, 20 oder 22% huet.

Déi Diskussioun hu mer ugefaangen. Mir haten eng éischt Sitzung mam Patronat doruwer. Ech stelle fest, datt et och schwierig ass innerhalb vun deenen eenzelne Secteuren vun der Ekonomie eng gemeinsam Haltung do ze fannen. Dat sinn awer, mengen ech, Gespréicher, déi konstruktiv gefouert ginn. Déi wäerten an deenen éischte sechs Méint vum nächste Joer kënnen ofgeschloss ginn, mam Zil och eng konkurrenzféeg Steuerlandschaft fir d'Betriber zu Lëtzebuerg ze halen. Dëst muss eng Plaz bleiwen, wou d'Betriber gär, hikommen, och - mä net nëmme - aus steierleche Grënn.

Fir d'Attraktivitéit vu Lëtzebuerg grouss ze halen an dësem Beräich, geet et natierlech net duer nëmme, datt een no de Steiere kuckt. D'Ausgaben am Budget sinn och zu engem groussen Deel dru schold am positive Sënn, datt d'Betriber zu Lëtzebuerg et gutt fannen, fir hei ze investéieren. Ech wëll nëmme e puer Saache mentionnéieren, déi mer an deem Kontext wichteg schéngen.

Den Ausbau vum Flughafen maache mer net, fir datt d'Leit méi agréabel an d'Vakanz fléien, mä datt mer hei d'Geschäftsrelatioun tëschent Lëtzebuerg an aner Länner via Flugverbindunge kënnen op engem Niveau halen, dee Leit an d'Land bréngt.

International Schoulen, déi d'Lëtzebuerger Regierung finanziell och am Statsbudget vum nächste Joer substanzuell ënnerstëtzt. Den Ausbau vun deenen internationale Schoulen, voire och d'Aféierung vun internationalen Diplomer a Lëtzebuerger Schoulen, huet zum Zil, datt kënnen och qualifizéiert Leit aus dem Ausland op Lëtzebuerg kommen, deenen hir Kanner och hei kënnen a Schoule goen. Well mir brauchen déi Leit. Dat muss natierlech zesummege mat enger gudder Formation; och fir déi Leit, déi hei am Land wunnen.

Drëttens, Stroossen a Schnellzich ass ee wesentleche Punkt vun der Attraktivitéit vu Lëtzebuerg. An dat kascht enorm vill Suen. Kuckt wat mer am Fonds des routes an am Fonds du rail d'nächst Joer ausginn. Dat ass noutwendig, fir datt mer déi Vielzahl vu Leit, déi hei zu Lëtzebuerg schaffen, och transportéiert kréien. Dat heescht, déi Ausgaben do sinn am Intérêt vun de Betriber.

D'Kommunikatiounsnetzer si wesentlech. Deen Dossier, deen de Statsminister virdrun hei beschriwwen huet, geet nëmme wa mer ganz gutt Kommunikatiounsnetzer hunn. Mir brauche modern Kommunikatiounsnetzer. Dat kascht de Stat schrecklech vill Suen.

Da brauche mer wirtschaftsfrëndlech, onbürokratesch, schnell Verwaltungen. All Verwaltung muss wëssen, datt se net an enger bürokratescher Approche un d'Problemer dierf eruegen, mä datt se muss do sinn, fir den Entrepreneuren ze hëllef d'Gesetzter richteg unzewenden, wa Problemer opdauen, hinnen och hëllef Léisungen ze bréngen. Mir hunn dat notament am Finanzberäich faerdeg bruecht mat der Iwwerwachungskommissioun vum Finanzsektor. Mä datt ass wesentlech. Eng wirtschaftsfrëndlech Verwaltung ass noutwendig wa mer wëllen um internationale Parkett konkurrenzféeg bleiwen.

Déi aner schlofen och net, fir Betriber unzézien. Duerfir musse mer och ëmmer erëm wirtschaftsfuerdernd Gesetzter maachen. Ech sinn an deem Beräich - wou ech direkt zoustänneg sinn, d'Finanzplaz - extrem dankbar fir déi breet Ënnerstëtzung, déi ech ëmmer an der Chamber iwwert déi eenzel Fraktiounsdivergenzen eraus fannen, wa mer hei nei Gesetzter presentéieren, déi nei

Aktivitéite mat sech zéien. Ech huelen déi Gesetzter iwwer „privatequity“-Fongen, Gesetzter iwwer spezialiséiert Investment-Fongen, Gesetzter iwwert Holding-Gesellschaft fir Privatfamilljen. Déi hunn, direkt nodeem se gestëmmt gi sinn, och fir nei wirtschaftlech Aktivitéit gehollef.

Dat sinn, wat ech nennen, wirtschaftsfuerdernd Gesetzter. Duerfir wëll ech och am Joer 2008 nei Propositione maachen, fir Gesetzter ze adaptéieren, do wou dat noutwendig ass. Sief dat d'Gesetz iwwert d'Hypothéikepfandbréiwer, sief dat d'Gesetz iwwert d'Sicaven, sief dat aner Gesetzter an anere Beräicher, déi d'Kollege vun der Regierung abréngen, ëmmer mam Zil, fir attraktiv fir Betriber ze sinn.

Ech stelle mat Satisfaktioun fest, datt mer et jo och ëmmer erëm faerdeg bréngen nei Betriber an d'Land ze kréien. Wann eng grouss däitsch Privatbank decidéiert hiren europäesche Siège zu Lëtzebuerg ze maachen, wann déi gréisste Prassurance-Gesellschaft decidéiert hiren EU-Siège zu Lëtzebuerg ze maachen, dann ass dat, well mer déi wirtschaftsfuerdernd Gesetzter gemaach hunn. Doriwwer sinn ech frou. An ech hätt gär, datt déi Politik géif virgoen.

Mir brauchen, an dat huet d'Madame Mutsch gëschter hei gesot, eng Diversifikatioun vun der Ekonomie. Déi ass allerdéngs net einfach ze maachen. Et ass extrem schwierig nei Betriber op Lëtzebuerg ze kréien. Duerfir soen ech: Dee Saz dierf net esou interpretéiert ginn, datt mer den Ausbau vun der Finanzplaz kéinten négligéieren. En fait deen eenzege Sektuer, dee fir de Moment vill Steiere bezuelt, musse mer zugläich mat der Diversifikatioun vun der Wirtschaft och weider ausbauen.

An deem Kontext mengen ech och, datt mer d'Opportunitéite mussen huele vun deenen neie Marchéen, déi entstinn. Mir dierfen déi al Marchéen net vernoléisegen. Mir sinn e Bankesektuer fir dës Regioun. Déi classesch Länner an Europa si fir eis extrem wichtig. An zugläich musse mer d'Aen opmaache fir déi nei Marché vum der Welt. Sief dat de mëttleren Orient, sief dat China, Indien, d'Baltesch Staten. Do sinn extrem vill nei Suen, déi mussen och op enger Plaz géréiert an investéiert ginn. Mir wäerten och mat där neier Agence „Luxembourg for Finance“, déi 2008 ufängt mat schaffen, grad sou wéi „Luxembourg for Business“, aktiv op deene Marchéen do ginn. Mir sinn et zum Deel schon, mä mir wëllen dat nach méi professionell a méi strukturéiert maachen.

Wa mer dat esou maachen, dann, mengen ech, kënne mer soen, datt d'Recetté fir d'nächst Joer am Budget richteg ageschat ginn, och wann ech zouginn, datt se virsiichteg sinn. Mä ech soen nach eng Kéier: Virsiicht ass besser, well kee weess wou mer am März, Abrëll d'nächst Joer sinn, wann d'Konte vun de Banken definitiv do leien.

Trotzdem hu mer fir d'nächst Joer d'Kierperschaftssteier, de Montant global, ëm 10% op 1,43 Milliarden Euro am Budget gehéicht. Mir hunn och d'Taxe d'abonnement, wat wierklech eng volatile Steuer ass - dat ass déi Steuer, déi d'Investmentfonge bezuelen -, ëm 27% op 700 Milliounen Euro gehéicht. A mir hunn och d'TVA ëm ronn 17% gehéicht. Déi dräi Steieren eleng sinn déi Haaptentnahmquelle vum Stat, déi d'nächst Joer substanzuell klammen.

Selbstverständlech si mer an deem Kontext frou, datt de Stats- a Finanzminister gëschter deen Accord zu Bréissel duerchgesat huet, well et ass evident, datt, wa mer 200 Milliounen, 300 Milliounen, jee no Joer, manner hätte pro Joer, da wär dat e substanzuelen Abbruch an de Recetté vun eise Budget. Wann een dat iwwer eng laang Period eraus ka verschieben, dann ass dat am Intérêt vum Statsbudget a mir kënnen domadder vill Politiken zu Lëtzebuerg maachen. Esou wéi mer an deene leschte Jore mat där Milliard, déi mer bis elo erakritt hunn, ganz vill Politik konnte maachen, duerch déi elektronesch Commerce-Gesellschaften.

D'Steier fir d'Gehälter, d'Gehältersteuer an d'Assiettesteier vun de Privatleit geet d'nächst Joer am Budget net erop. Trotz der Tatsaach, datt mer vill nei Aarbechtsplaze schaffen. Firwat geet se net erop?

Mä well eben dëse Budget, wéi ech gesot hunn, net nëmmen e Budget ass, dee staark Steierreduktioun fir Betriber mécht, mä och e Budget, dee staark Steierreduktioun fir d'Privatleit mécht. Jiddfereen am Land, dee Steiere bezilt, bezilt d'nächst Joer manner Steieren. An doduerch geet de Gesamtmontant vun den Einnahme vum Stat am Kontext vun der Gehältersteuer d'nächst Joer net erop.

Dat ass also ee Budget, deen all Porte-monnaie vun all Steierzueler zu Lëtzebuerg méi féllt. D'Leit hunn netto d'nächst Joer méi vun hirer Pai, wéi se dat dëst Joer hunn, an déi, déi keng Steiere bezuelen, déi kréien de Kannerbonus. Et ass also jiddfereen, dee méi staark profitéiert vum nächste Budget, wéi dat dëst Joer de Fall war.

An déi Iwwerschëss, déi mer dëst Joer maachen - ech kommen nach eng Kéier do-robber zrëck -, do schéngt et mer och evident, datt och déi mussen an d'Reserve goen. An et ass a mengen Aen d'Flicht vum Budgetsminister, och während dem Joer, wann hie gesäit, datt verschidden Ausgabe getäteg ginn, datt Ausgaben décidéiert gi sinn, wou Fongen nach net adequat gespeist sinn, datt en dann am Laf vum Joer bei Mehreinnahmen, fir ze évitéieren, datt déi an d'Dépense-couranté ginn, déi och schonn direkt konform zum Gesetz iwwert d'Kontabilitéit vum Stat un déi eenzel Fongen affectéiert.

Duerfir soen ech zum Beispill der Chamber, datt ech net méi spéit wéi d'lescht Woch 50 Milliounen Euro an de Fonds de la dette iwwerweisen hunn. Duerfir seet keen engem d'abousse Merci, well et versteet emol keen et.

(Interruptions)

Mä déi, déi no eis enges Daags Budgetsminister sinn, déi soen: Mir si frou, datt et e Fonds de la dette gëtt, well deen ass do fir ze hëllefen d'Amortissementer vun der Schuld ze bezuelen, wann enges Daags den Emprunt, dee mer maachen am Stroossebau fong an am Fonds du rail, zrëckzebezuelen ass. An duerfir wëll ech och weider de Fonds de la dette, mä och déi aner Fonge speisen.

Iwwregens an deem Kontext ass et interessant ze gesinn, wéi déi Fongen an d'Avoiré vun deene Fongen evoluéiert hunn. Ech hunn lech gesot vun der Reserv - Reserv ass en Ausdrück, deen ëmmer irreführend ass, well bei Reserv mengt een, dat wäre Suen, déi fräi verfügbar sinn. Déi Sue sinn do, déi stinn op der Säit an déi sinn do fir déi Investitiounen ze finanzéieren, déi mer decidéiert oder geplangt hunn. Wann ech déi Fongen all zesummerechnen, da gesinn ech, datt mer bis d'Joer 2010 einschliesslech all d'Fongen am Equiliber hunn.

Eenzel Fongen hunn e Minus, mä wann ech se all addéieren an dat kucke wat mer an der Reserv hunn, da si se bis 2010 allegueren am Gesamtpak am Equiliber. An 2011 hu mer e Minus, dee mer muss versiche bis dohinner och mat méiglechen Iwwerschëss, déi mer am Budget 2007 kréien, elo scho mat ze équilibréieren. Dat ass eist Zil. Ech mengen, datt mer kënnen eist Zil erreechen opgrond vun där Reservpolitik, déi mer maachen, well ech sinn dergéint Iwwerschëss, déi elo erakommen, elo auszeginn, och wann dat politesch méi interessant wär a wann een do vläicht 2009 méi géif punkten. Mä et ass net responsabel an duerfir maache mer dat net.

Mä et ass richtig, datt ee gesäit, datt déi Avoiré vun deene Fongen, wa mer dat alles betätegen, méi kleng ginn. Duerfir ass et wichtig, dass mer keng nei zousätzlech grouss Projete plangen, déi mer net kéinten och finanzéieren. Ech hätt gären, datt, all Kéiers wa mer nei Projete plangen - ech schwätze vun deene groussen Investitiounen -, mer eis fir d'éischt froen: Mat wéi vill muss mer nach déi aner Projete finanzéieren?, an dann érischt neier plangen. An dat hätt ech och gären, wann nei Fuerderungen an deenen nächsten Deeg hei vu verschiddene Säite proposéiert ginn.

Ech hätt gären, datt mer all d'Steiersuen - well am Fong de Budget, dat wat mir gérieeren, an ech si mer däärs all Dag bewosst, wann ech Budgetpolitik maachen, dat sinn net dem Stat seng Suen, dat sinn net meng Suen, datt sinn de Steierzueler, en fait zu engem groussen Deel den Entreprises hir

Suen - no strenge Kritären an diszipliniéiert ausginn, mam Zil, datt Lëtzebuerg e Land bleift, wat sech weiderentwéckelt, mam Zil, datt et e Land bleift, wou Liewensqualitéit herrscht.

Duerfir huet de Budget eng wichteg Steierungsfunktioun. Ech géif just gären e puer Aspekter eraushiewen. Op aner Aspekter hunn ech schonn higewise beim Dépôt vum Budget den 10. Oktober.

Ech mengen, datt ee vun de wesentlechen Deeler - an do deelen ech d'Analys, déi gëschter och hei d'Budgetsrapportrice, d'Madame Mutsch, gemaach huet - d'Formatioun vun Ufank u bis uwen hin ass. Ouni Schoul kann een d'Zukunft vun engem Land net opbauen. Et muss Schoule ginn, wou d'Kanner preparéiert ginn op eng Welt, déi haut vill méi schnell evoluéiert, op eng Welt, wou et och aner ekonomesch Acteure gëtt, op eng Welt, wou nei Erausforderungen derbäikommen. Mä ech soe virun allem eng Welt, wou nei Chancen derbäikommen.

De Fait, datt déi global Welt besteet, ass fir Lëtzebuerg eng grouss Chance. Et gëtt kaum ee Land an Europa, wat méi vun Europa a vun dem Ewechfale vun de Grenze profitéiert huet, wéi eist Land. Wat ass dann e Land wéi eist, wann et net ka säi Stol, seng Satellitprogrammer a seng Finanzdengschtleeschungen op der ganzer Welt exportéieren, well et keng Grenze gëtt? An all déi, déi mengen, datt, wann ee géif Grenzen opbaue ronderëm d'Land, da wäre mer besser drun, déi ire sech. Eise Räichtum ass komm duerch eis international Dimensioun, mä an där internationaler Dimensioun muss mer och d'Leit drop preparéieren, datt mer mussen nokommen a grad esou gutt si wéi déi aner. Duerfir kommen ech nach eng Kéier drop zrëck, datt ee muss Fläiss, Schaffen an Ausbildung an engem Otemzuch gesinn.

An deem Kontext mengen ech och, datt d'Villsproochegkeet e wesentlecht Element ass, wat eis differenzéiert vun aneren, datt et och wichtig ass, fir eis Produkter an Dengschtleeschungen op der ganzer Welt ze verkafen. Ech mengen, datt mer dat net solle vergiessen, an an deem Kontext muss ech och ëmmer erëm op d'Importenz vun der englescher Sprooch hiweisen.

Déi englesch Sprooch, ob een dat gären huet oder net, huet sech a villen Aspekter vun der Wirtschaftswelt als eenzeg Sprooch oder als Haaptprooch duerchgesat, an eis Schoul muss och d'Kanner mat preparéieren, datt mer an där dote Sprooch konkurrenzfähig si par rapport zu deenen anere Länner. Ouni Englesch ass internationalen Handel, och international Politik soen ech iwwregens derbäi, hautdësdags net ze maachen.

Ech mengen och, datt mer eng diversifiéiert Schoul brauchen. Dat kann een net vun haut op muer maachen. Eng Schoul, an där och déi, déi méi staark sinn, oder a verschiddene Saache méi staark sinn, méi gefuerdert ginn, ouni déi ze vergiessen, déi Schwächen an där enger oder an där aner Matière hunn. Mä jiddfereen iwwer ee Leescht zéien, mengen ech, geet an enger Welt, déi schnell evoluéiert, wou, dat wëll ech nach eng Kéier soen, nei Acteure bäikommen, net.

Déi, déi an all deene Betriber do hikommen, hätt ech gären, datt och déi, déi aus eise Schoule kommen an déi staark sinn, och déi noutwendeg Ënnerstützung kréien. Duerfir muss ee mengen ech méi diversifiéiert an der Zäit un d'Ausbildung eruegoen.

Ech weess, datt dat natierlech net ouni finanziell Mëttele geet, well wat ee méi diversifiéiert u Problemer an u Chancen erugeet, brauch een natierlech méi Infrastrukturen, méi Leit, an dat wäert eng vun de groussen Erausforderungen an deenen nächsten zéng Joer och fir Lëtzebuerg ginn.

Si ass elo scho grouss. Ech stelle fest, datt mer an deene leschten zéng Joer an de Lycée 7.000 Schüler bäikritt hunn. 7.000 Schüler op zéng Joer an engem klengen Land wéi eist ass ganz vill. Duerfir hu mer jo och nei Lycée gebaut: Lycée Aline Mayrisch, Mamer, Dummeldeng. Duerfir ginn och d'nächst Joer nach weider Lycéeën op; wéi den Attert-Lycée, wéi dat neit Gebai vum Lycée technique Mathias Adam.

Eleng déi zwee Gebai si fir bal 3.000 Kanner. Dat heescht, mir muss weider d'Capacitéitsméiglechkeet verbessere fir déi zousätzlech Zuel vun de Kanner, grad wéi d'Zuel vun den Enseignanté souwuel am Primaire, am Primaire wéi am Postprimaire dauernd eropgeet. Dat muss parallel goen zur Evolutioun vun eiser Bevölkerung an zu där Noutwendegkeet, déi a mengen Aen absolut besteet, fir och déi eenzel ënnerschiddlech Kanner an hiren Talenter ze ënnerstëtzen. Déi staark Schüler mussen esou ënnerstëtzt ginn, datt se esou gutt si

wéi déi, déi aus zolitte Schoulen, aus dem Ausland mat eiem Aarbechtsmarché konkurréieren.

An deem Kontext ass selbstverständlech och d'Universitéit Lëtzebuerg ze gesinn an d'Fuerschung, déi gemaach gëtt. Ech stelle fest, datt mer an deene leschte Joren all Joer substanzuell d'Kreditter fir d'Uni Lëtzebuerg erhéicht hunn. D'nächst Joer wuessen déi erëm ëm 19% op 58 Milliounen Euro. Et ass normal, datt déi elo esou schnell wuessen, well déi Universitéit jo am Opbau ass. Wann ee gären an deem Beräich do eppes mécht, da muss een och do d'Mëtelen zur Verfügung stellen, quitte datt dee Montant ab engem gewëssene Moment méi plafonnéiert.

Ech mengen, och do muss mer kucken, datt mer net alles kënnen maachen. Mir mussen eis op déi Beräicher spezialiséieren, wou mer eng Plus-value ze bidden hunn. Och do gesinn ech eng Complémentaritéit zu anere Beräicher, déi mer hunn. Mir sinn eng international Finanzplaz.

Mir sinn d'europäesch Hauptstadt vum Recht duerch d'Présidenz zu Lëtzebuerg vun den europäesche Geriichtsbarkeeten. Duerfir muss een als Complément zur Finanzplaz an zum europäesche Geriichtshaff, déi an der Stad sinn, och do deen Know-how an déi Réputatioun brauchen, fir d'Universitéit a virun allem och déi Komponent Droit an Economie auszubauen. Dat schéngt mer eng wesentlech Attraktivitéit vu Lëtzebuerg ze sinn, well d'Leit soen: Lëtzebuerg ass gutt an deenen dote Saachen. Duerfir muss een an deem Ëmfeld vun deenen Institutiounen och besonnesch déi dote Fakultéit an deenen nächste Jore ganz zolidd am A behalen an ausbauen.

Datselwecht gëllt selbstverständlech fir d'Fuerschung. E Land, wat net fuerscht, geet och net virun. Duerfir klammen d'Kreditter an der Fuerschung d'nächst Joer och substanzuell. D'nächst Joer komme mer op 0,43% vum Bruttoinlandsprodukt, wat d'Kreditter fir d'Fuerschung ubelaangt. Dat muss een natierlech ëmmer gesinn, complémenteaire zur Fuerschung, déi de Privatsektor mécht, déi mer jo och iwwert de steierleche Wee nach eng Kéier ënnerstëtzen. Ech hunn dat virdru gesot.

Mir hunn als laangfristeg Zil, fir ee Prozent vum PIB Fuerschung ze maachen. Mä mir wëllen net egal wat fuerschen. Mir wëllen dat fuerschen, wou mer mengen, datt et de Prioritéiten - och an der Economie - entsprécht. Duerfir sinn déi Kreditter, esou wéi d'Regierung se proposéiert, och an deem Sënn ze gesinn. D'öffentlech Fuerschung: ech hunn lech gesot 0,43% vum PIB, dat si ronn 170 Milliounen Euro d'nächst Joer. Déi Kreditter ginn erop, wann uerdentlech Fuerschungsprojete virleien.

Ech hu geschwat vun der Schoul. Schoul vu klengem Alter u bis zu Universitéit; all Etapp vun der Schoul ass wichtig. Mir mussen och kucken, datt dat, wat ronderëm d'Schoul fonctionnéiert, uerdentlech organiséiert ass. D'Betreiung ass an deem Kontext vun de Kanner ronderëm d'Schoul ëmmer méi wichtig. Et kann een dat als gutt oder schlecht emfannen. Et ass e Fait, datt eng grouss Demande duerfir do ass. D'Regierung huet zënter Joren ugefaange systematesch un déi Problematik do erunzegoen. Ech stellen haut fest, datt mer fir déi ganz Kleng haut eng Offer vu Crècheen hunn, déi 20% vun de Kanner ënner véier Joer ofdeckt.

Mir hunn och, an ech mengen do setzt och de Budget vum Joer 2008 e staarken Akzent, wëlle weider de Programm vun de Betreiuungsstrukture fir d'Primärschoulskanner ze erweideren: déi sougenannte Maisons-relais, wou ech nach ëmmer kee lëtzebuergeschen Terme derfir fannen. Mir haten 2005 8.000 Plazen an deene Betreiuungsstrukturen. Mir wëllen d'nächst Joer 2.500 där Plaze bäisetzen, esou datt mer dann op ronn 13.700 Plaze kommen. Do gesitt Der, eleng iwwert dräi Joer hu mer déi Zuel ëm 75% erweidert. Dat heescht, dat Angebot, fir ronderëm d'Schoul Betreiuung ze hunn, och zum Deel Hausaufgabenhëllef, do wou dat noutwendeg ass, datt gëtt gemaach. Ech mengen, dat ass e Wee, dee mer muss weidergoen.

Dat muss ee gesinn. Dat ass eng Politik fir d'Kanner, eng Politik fir d'Zukunft, déi ee kann huele wann ee wëllt; dozou gëtt kee gezwongen. Déi maache mer complémenteaire zu där Politik, fir d'Familljen ze ënnerstëtzen. Mir hunn d'Kannergeld op engem ganz héijen Niveau gelooss; an an deene leschte Joren öfters erhéicht. Duerfir kritt zu Lëtzebuerg haut eng Famill, déi zwee Kanner huet, e Kannergeld pro Joer vu 5.200 Euro.

Wann een zum Beispill kuckt wéi dat an eisen Nopeschlänner ass, da gesäit een, datt d'Kannergeld an der Belsch 50% méi nid-

dreg ass, wann een zwee Kanner huet, wéi zu Lëtzebuerg. Da gesäit een, datt an Däitschland d'Kannergeld 30% méi niddreg ass, wann een zwee Kanner huet, an datt a Frankräich, wat och eent vun eisen Nopeschlänner ass, d'Kannergeld 70% méi niddreg ass, wann een zwee Kanner huet. Zu Lëtzebuerg kritt ee 5.200 Euro Kannergeld, a Frankräich 1.400 Euro. Or, d'Saachen am Buttek zu Diddenuewen sinn net méi bëlleg wéi am Buttek zu Esch.

(Interruption)

Duerfir soen ech lech: Dat ass eng Politik, datt de Stat massiv d'Familljen ënnerstëtzt, d'Betreiuungsstrukturen, mä och d'Kanner, déi doheem oder soss ënnerdaach sinn. Dat sinn och vill Dépenses. De Stat fént, datt dat eng Politik ass, déi d'Zukunft vum Land och preparéiert. Duerfir hu mer och wëlles mat där Politik virunzufueren.

Wann ech déi dann nach kombinéiere mat där substanzueller Steierreduktioun, déi d'nächst Joer kënn, ech hunn lech gesot, datt mer den Tarif ëm 6% adaptéieren. Dat heescht also, all Steierzueler bezilt d'nächst Joer manner Steieren. Hie bezilt Steiere wéi wann hie 6% manner verdéngt hätt. Dat heescht, d'nächst Joer huet jiddfereen méi am Portmonni, dee Steiere bezilt. An deen, dee keng Steiere bezilt, an hien huet Kanner, dee kritt e Kannerbonus. Domadder kommen also allegueren d'Familljen och besser ewech. Et gëtt also e bessere Liewensstandard.

Elo weess ech, datt verschidde Leit soen: Majo Dir hätt jo roueg kënnen d'Steieren nach méi erofsetzen. Dat ass eng Fuerderung, déi ass ganz sympathesch, well et gëtt kaum een, deen dergéint ass, datt een d'Steieren net méi erofsetzt. Duerfir, wär ech an der Oppositioun, dann hätt ech och net gesot 16% d'Steier erofsetzen, mä dann hätt ech gesot: Setzt se ëm 30% erof.

Une voix.- Ooohhh! Neen.

M. Luc Frieden, Ministre du Trésor et du Budget.- Dach, wann ech an der Oppositioun wär, géif ech dat soen.

Une autre voix.- Da géift Der awer als pro-Kommunist dohinnergestallt ginn.

(Brouhaha général)

M. le Président.- Kommt, schéckt den Här Frieden elo net an d'Oppositioun. Hien ass elo Minister, an hien hält seng Ried.

(Hilarité)

M. Luc Frieden, Ministre du Trésor et du Budget.- Merci, Här President. Do gesitt Der, datt ech do e sensibele Punkt touchéiert hunn.

(Hilarité et interruption)

Jiddfereen huet gäre Reduktiounen vun de Steieren: d'Betriber wéi d'Privatleit. Mir reduzéieren d'Steieren. Mä mir hu fonnt, datt wa mer wëllen eng staark inhaltlech Politik maachen, Investitiounen a Sozialpolitik, wa mer zugläich wëllen e Land sinn, wou d'Betriber an d'Privatpersounen agréabel schafen a liewe kënnen, da muss mer Steierreduktiounen maachen. Déi 6% Adaptatioun vum Tarif huet eis eng räsonnabel Reduktioun geschéngt, wa mer net wëllen op der Dépensesäit ze vill Dépense strächen.

Duerfir soen ech och all deenen, déi méi wéi 6% fuerderen, datt déi dann och soe wou si dann op der Dépensesäit zousätzlech Dépense gestrach hätten, fir datt mer da kënnen eng politesch Debatt driwwer féieren, ob déi Dépensen noutwendeg sinn oder net. Doriwwer mussen dann an enger Demokratie, wéi mir Gott sei Dank eng sinn, d'Leit jugéieren, ob se dat gutt oder schlecht fannen. Mir mengen, datt déi Steierreduktioun vu 6% vum Tarif eng räsonnabel wär, kombinéiert mat deene Moossnamen, déi mer fir d'Betriber gemaach hunn. Dat eent kascht eppes 300 Milliounen, dat anert 100 bis 150 Milliounen.

Dat si substanzuell Steierreduktiounen, déi mer d'nächst Joer maachen. Well mir brauche Suen, notament fir d'Investitiounen, mä och fir d'Sozialpolitik. D'Sozialpolitik, déi - ech hunn et scho virdru gesot - am Beräich vun der Sécurité sociale ganz vill kascht.

Ech wëll awer och derbäi soen, datt dat net nëmmen dierf gesi ginn ënnert dem Facteur vum Käschtepunkt. D'Sozialpolitik, déi mer maachen, d'Transferten un d'Sécurité sociale, ass och en Deel vun där sozialer Kohesioun, fir déi d'Regierung staark antrëtt. D'Tatsaach, datt mir manner Problemer hu wéi a verschiddene Länner ronderëm eis, manner Problemer hu wéi a verschiddenen Uertschaften an eisen Nopeschlänner, ass ebe grad, well mer eng staark Sozialpolitik hunn.

Zu Lëtzebuerg couvréiert d'Krankekeess vill méi Prestatiounen, wéi an anere Länner. Do-

duerch erlabe mer jiddferengem, och deem, deen déi Moyaenë selwer net huet, fir datt e kann, wann e krank gëtt, vum Dokter gefleegt ginn, fir datt, wann en al gëtt an net méi weess, wéi en de Liewensowend uerdentlech iwwert d'Bühn kritt, och een no em kuckt.

Duerfir mengen ech, datt de Facteur Coût, deen ee selbstverständlech als Budgetsminister gesäit, ni dierf iwwerdecken, datt d'Contributioun un d'sozial Sécherheet, d'Gesondheet, d'Sécurité sociale och e wesentleche Bäitrag ass, datt eist Land manner sozial Konflikter huet an datt mer och déi Schwächst an der Gesellschaft als en integralen Deel vun der Gesellschaft mat abannen. Ech mengen, dat ass eng moralesch a gesellschaftlech Pflicht, déi mer musse ganz seriö weider begleeten.

Ech mengen och, datt an dësem Beräich d'Käschten an den nächste Joren net substanzieell wäerten erofgoen. Mir mussen driwwer diskutéieren, an ech si frou, datt deen Débat lancéiert ass; ech weess just net wéini e virugeet a wéi en ophält. Mir mussen driwwer diskutéieren, wéi mer eis sozial Sécherheet, eis Sozialversécherungen, dat heescht d'Pensiounen, och iwwer 2030, '40 a '50 eraus finanzéieren.

Mä déi Debatt ass jo net eng, déi dierf sinn: Du kriss eng Pensioun oder du kriss keng Pensioun. Et geet am Fong drëm, datt mer en Niveau vu Pensioun fixéieren, en Niveau vu Cotisatioun, en Niveau vu Contributionszäit, fir datt eng raisonnabel Pensioun och nach iwwer 2030 eraus ka bezuelt ginn.

Ech verstinn am Fong net, vläicht sinn ech duerfir ze jonk, firwat datt esou eng verkraampften Diskussioun hei am Land ass. Jiddfereen an Europa, egal a wat fir engem Land e leeft, weess, datt dat e Problem ass. Jiddfereen an eisem Land weess, datt wa mir elo eng staark Croissance hunn, datt mir elo héich Reserve constituéieren an datt all déi Leit, déi elo heihinner schaffe kommen, och eng Kéier a Pensioun ginn an déi hunn dann och verdéngt, datt mir hinnen eng Pensioun ginn. Duerfir, de grâce: Firwat bréngt mer et dann net fäerdeg - do gëtt et och e puer Modeller - fir ze kucken, datt mer do e Wee fannen, fir eng Léisung ze fannen, datt mer och herno Pensioune kréien?

Well ech menge wierklech net, datt d'Leit brauchen ze fäerten, si géifen iwwerhaupt keng Pensioune kréien. Mir musse just iwwert de System vum Finanzement a vum Niveau vun der Ausgab diskutéieren. Dat elo net ze maachen, wär e Feeler. Ech mengen, datt, wa mer dat iwwert déi nächst puer Joer an enger parteiwwergräifender sachlecher Diskussioun maachen, da misst dat dach och méiglech sinn.

Am Gesondheetsberäich, wann ech dat an deem Kontext och nach dierf soen, mengen ech, datt an enger héich entwéckelter Gesellschaft wéi eiser d'Käschten an deenen nächste Joren net wäerten erofgoen, mä éischter zouhuelen. Déi Apparaten, déi do sinn, ginn ëmmer méi sophistikéiert an duerfir méi deier. D'Leit gi Gott sei Dank ëmmer méi al, hunn also méi vun hirem Liewen. Da gi se awer och am Alter emol krank - och Jonker kënnen krank ginn - an dann, mengen ech, hu se eng legitim Erwaardung, datt och een no hinne kuckt.

Mir ginn d'nächst Joer am Fonds hospitalier 62 Milliounen Euro aus. Dat si schrecklech vill Suen. Dat maache mer fir datt eis Spideeler modern bleiwen, datt se kënnen nei Apparaten, nei Infrastrukture baue respektiv kafen, deemno wat et ass.

Ech mengen, datt mer viles maache fir d'sozial Kohesioun, mä och d'Preparatioun vun der Zukunft. Ech hunn dat gesot am Kontext vun der Schoul an der Kannerbetreierung. Ech soen dat och - a well ech elo vu sozialer Sécherheet geschwat hunn, géif ech nach eng Kéier dorobber wëllen zrëckkommen - vum drëtten Alter.

Deen drëtten Alter ass ëmmer méi eng grouss Kategorie vu Leit, aus logesche Grënn, déi ech elo grad genannt hunn. Ech mengen, mir mussen deene Leit fir viles danken, well wann et eisem Land haut esou gutt geet - Stolindustrie, Entwécklung vum Finanzsektor, Entwécklung vum Mediëstanduert -, da sinn dat déi, déi virun eis waren, déi eist Land op déi richteg Schinne gesat hunn. Duerfir ass dat mannst wat mir kënnen maachen, datt mer déi eeler Leit uerdentlech a respektvoll behandelen an duerfir och déi noutwendeg Servicer an Infrastrukturen zur Verfügung stellen.

Ech stelle fest, datt mer an deene leschte fënnef, sechs Joer 300 zousätzlech Plaze geschafen hunn an Institutionen an Altersheimer. Zugläich hu mer - an duerfir dierf een dee Chiffer ni eleng gesinn - d'Offer fir d'Fleeg doheem vun deene Leit substanzieell vergréissert. De Stat, wësst Der, contribuéiert d'nächst Joer am Budget mat 140

Milliounen zur Fleegeversécherung. Mir hunn elo 6.600 Leit, déi doheem vun der Fleegeversécherung profitéieren, an 3.400 Leit, déi a Fleegeheimer vun der Fleegeversécherung profitéieren. Dat sinn also ronn 10.000 Leit, datt ass eng grouss Zuel.

Do gesäit een, datt och de Stat, d'Kollektivitéit wierklech eppes mécht fir déi Leit. Mir ginn 2,3% vum Budget aus fir den Encadrement an d'Infrastrukture fir den drëtten Alter. Ech mengen, datt dat eng richtig Politik ass, a mir hunn och am Budget déi erweidert an net erofgesat.

Mä eng Gesellschaft leeft net nëmme fir d'Ekonomie. D'Gesellschaft leeft net nëmme fir déi Leit, déi preparéiert ginn op d'Wirtschaftsliewen. D'Gesellschaft leeft och en dehors vun der Schaffzäit, an duerfir mengen ech, datt mer och déi Aspekter musse kucken. Déi si ganz diversifiéiert.

Fir d'éischt emol wëllen d'Leit anzwousch wunnen. Ech mengen, datt dee Wee, deen de Stat geet, fir ze kucken eng Rei Moossnamen ze huelen, fir d'Offer vum Wunnengsbau ze vergréisseren an déi och am Budget mat substanzialen Zomme begleet, e gudde Wee ass. Elo kann een ëmmer driwwer diskutéieren, ob déi eng oder déi aner Moossnam déi richtig ass, mä d'Zil fir d'Offer ze vergréisseren - an do kann de Stat hëllefen -, dat ass mengen ech eent, dat richtig ass.

Mir hu vill op der Demandësäit scho gemaach. Ech erënneren un déi niddreg TVA vun där vill Leit profitéiert hunn, wa se gebaut hunn oder wa se kaaft hunn. Mir wëllen elo nach d'Offer vergréisseren.

(M. Laurent Mosar prend la Présidence)

D'Illusioun allerdéngs dierf een net hunn, datt d'Präisser géife substanzieell elo vun haut op muer falen, well et dierf een net vergiessen, wat ech am Ufank vun der Ried gesot hunn. Mir hätte gäre staark wirtschaftlech Croissance, mir hätte gären nei Betriber, mir hätte gären nei Aarbechtsplazen. Jo, wann déi Leit heihinner schaffe kommen, en Deel vun deene Leit op d'mannst kennt och heihinner wunnen. D'Demande geet also erop. Mir mussen also kucken, datt d'Offer méi grouss gëtt.

Mä vu datt ëmmer erëm eng Demande nokënn, muss déi Offer scho vill méi grouss ginn, fir datt mer Wiesentlechse kënnen an deem Beräich erreechen. D'Regierung schafft dorunner, si huet gutt Usätz an deem Sënn proposéiert. Mir hoffen, datt déi Diskussioun, déi an den nächste Woche stattfënnt, och eng ass, déi d'Zil fir d'Offer ze vergréisseren ënnerstëtzt. De Budget mécht dat schonn andeem en de Fonds du logement, d'SNHPM ënnerstëtzt, mä och zéng Milliounen scho virgesäit fir déi Pakten, déi de Stat wëllt mat de Gemenge maachen, déi méi Wunnengsbau wëllen offréieren.

An der Fräizäit niewent der Schaff musse mer och kucken, datt déi Dimensioun wéi Kultur, wéi Sport weider ausgebaut ginn. Ech mengen, datt dat wichtig ass, och fir d'sozial Kohesioun, och fir d'Gesondheet, well dat hänkt alles iergendwéi zesummen. Ech mengen, datt d'Kultur - an ech soen dat net nëmmen, well mer am Kulturjoer sinn - eng wichtig Dimensioun ass vun eiser Gesellschaft. E schéint Theaterstéck, e flotte Concert, dat ass eng Beräicherung fir d'Leit. Dat ass Liewensqualitéit.

Wa mer duerfir an deene leschte Joren nei Kulturinstituteur geschafen hunn, dann ass dat eng Politik, déi eis soll d'Liewensqualitéit erhéijen an zugläich mécht se och nach d'Attraktivitéit vum Wirtschaftsstanduert Lëtzebuerg méi grouss. Ech begéine vill Leit, déi a Concerte ginn a soen: Mir komme gär op Lëtzebuerg och schaffen, well hei gëtt och eppes gebueden am kulturelle Beräich.

Dat war viru 15 Joer a verschiddene Beräicher manner de Fall. Duerfir mengen ech och sinn déi Dépensë richtig an ech gesinn, datt mer am Budget 2008 och derfir suergen, datt d'Kultur, och nom Kulturjoer, e wichtege Stellwäert behält mat 107 Milliounen Euro. Verschide Projeten, déi an de Rotondé gemaach ginn, gi virun. D'Kulturjoer hannerléisst och seng Spuren no dem Joer 2007.

Ech hu gesot, Sport a Kultur, déi zwou Saachen hunn näischt mateneen ze din, mä si hunn domat ze din, datt se an der Fräizäit niewent der Schaff sech ofwéckelen, an ech mengen, datt et och wichtig ass aus ville Grënn. Ech delen d'Meenung vum COSL, deen a sengem Avis zum Budget gesot huet, datt et wichtig ass, datt een hei Investissementer mécht, well déi Investissementer am Sport Investissementer sinn, déi an de Sozialberäich am Fong ginn, déi an d'Gesondheet ginn, déi an d'Integratioun ginn an an déi zukünfteg Generatiounen.

Duerfir hu mer och d'Dépensë fir de Sport

fir d'nächst Joer erweidert. Ech mengen, et gëtt keng eng Plaz wou d'Integratioun och vu verschiddenen Zorten, sozial Milieuen, verschiddenen Nationalitéite besser gemaach gëtt, wéi schonn am Kandesalter am Beräich vum Sport, a wéi gesot, wa mer domadder och nach méi gesond Leit duerno hunn, da kënnen mer dat Agréabelt an dat Nätzlecht an deem Beräich ganz gutt matenee kombinéieren.

De Sport kritt d'nächst Joer eppes 36 Milliounen Euro. Dat sinn 3% méi wéi dat Joer virdrun. Mir mussen an där Politik och virufieren.

Zur Liewensqualitéit gehéiere vill Facteuren. Zur Liewensqualitéit gehéiert selbstverständlech och, datt mer eis Moossname viruféieren am Beräich vun der banneschter Sécherheet. Mir ginn d'nächst Joer bal ee Prozent vum Bruttoinlandsprodukt aus fir d'Beräicher vun der banneschter Sécherheet.

Méi an deem Kontext leeë mer och d'nächst Joer e besonneschen Akzent op de preventive Beräich vun der Kriminalitéitsbekämpfung, andeem mer déi sozial Begleetmoossnamen am Prisong wäerte substanzieell personalméisseg erhéijen, fir domadder och d'Récidive vun deenen, déi erëm erauskommen - d'Wiederholungstäter - op e Minimum ze reduzéieren. Dat ass keng einfach Geschicht, besonnesch an engem Prisong, wou ganz vill verschidden Nationalitéite sinn, wou et also all Dag erëm kënnen Incidente ginn. Dat ass inhérent zum Prisong. Wien dat net wëllt gesinn, dee kennt näischt dovunner.

Mir musse kucken, datt wann déi Leit do erauskommen, esou wäit wéi méiglech och virdu sozial encadriéiert waren. Wa mer eng Dosen zousätzlech psychologesch a sozial Betreier vun de Gefaangenen am Budget 2008 virgesinn hunn, dann ass dat eng Politik, déi mer wëlle complémentaire zu där maache vun der Repressioun, déi noutwendeg ass, fir d'Kriminalitéit ze bekämpfen. Mat där Déterminatioun wëlle mer béid Voleren och an deenen nächste Joren an dësem Beräich viruféieren.

Zum Encadrement gehéiert nach viles. Ech mengen, virun allem muss een och do e Wuert verléieren iwwert d'Ëmwelt. De Budget ass een Instrument ënner villen, fir och an der Ëmweltpolitik e Gestaltungsinstrument ze sinn. De Budget gesäit d'Ëmwelt als eng Prioritéit un. Duerfir hu mer eng Rei Moossnamen dodran, wéi zum Beispill den öffentliche Transport, deen ëm 13% klëmmt. Domadder kënnen mer vill Knascht a Verkéier reduzéieren. Dat ass souwuel am Beräich Fonctionnement wéi Investitiounen am öffentliche Transport. Dat ass awer och Dépensen am Beräich vun de Kyoto-Ausgaben, déi sech d'nächst Joer op eppes 90 Milliounen Euro belafen. Dat waren Dépensen, déi hate mer virun enger hallwer Dose Joren iwwerhaupt net.

Ech géif an deem Kontext awer och wëllen drop hiweisen, datt een net alles mat Sue kann erreechen. Ech mengen, datt Ëmweltpolitik ee vun deene Beräicher ass, wou de Stat iwwert d'Ausgaben an iwwert de Steuerwee kann Incentiven an déi eng an an déi aner Richtung ginn. Ech mengen, et ass richtig, datt ee sech iwwerleet, an datt een dat och muss um steierleche Wee encouragéieren, wat ëmweltpolitesch responsabel ass; och am Kontext vun der Besteuerung vun den Autoen.

Mä den Haaptdeel awer, mengen ech, läit bei de Leit selwer. Mir kënnen net deen een Dag eis Freed un der Ëmwelt ausdrécken an an d'Hänn klappe wann den Al Gore op Lëtzebuerg eng Ried hale kënn, an deen aneren Dag eis driwwer opreegen, well mer déi eng oder déi aner Moossnam am Ëmweltberäich ongär wëllen ëmsetzen.

Ech mengen, datt Ëmweltpolitik zum Deel eng Fro ass vu Budgetsausgaben a Steierpolitik, mä zum groussen Deel och eng Saach vu Comportementer: manner mam Auto fueren, manner de Fliger huelen, manner Waasser gebrauchen. Eng ganz Rei vu Comportementer, déi näischt kaschten. An do, wou et eppes kascht, do kann de Stat, wéi gesot, e Lenkungsinstrument sinn. Mam Lenkungsinstrument eleng geet et net duer.

Ech wëll an deem Kontext och nach eng Kéier soen: Mir sollten och net liichtfankeg iwwert d'Fro vun de Recetten diskutéieren, déi mer an engem Aspekt vun deem dote Beräich kréien, nämlech dee vum Bensin. Ech hunn d'lescht Joer scho beim Budget dozou gesot, datt een net dierf vergiessen, datt mer eng bis annerhallef Milliard Euro erakréien iwwert d'Accisen op Bensin an op Tubak. Déi einfach Léisung, fir ze soen: Da kommt mer héijen de Bensinspräis, féiert net derzou a mengen Aen, datt kee méi mam Auto fiert. Déi féiert just derzou, datt d'Leit, déi haut bei eis tanken an aus dem Ausland kommen, am Ausland tanken. Ech

mengen, et ginn aner Moossnamen am Ëmweltberäich, déi vläicht méi effikass si wéi just iwwert de Wee vun enger Gläichstellung vun eise Pétrolspräisser zu deene vun den Nopeschlänner.

Wann een awer där anerer Meenung ass, wat ee ka sinn a wat ech respektéieren, da muss een zugläich soe wou een dann déi Milliard bei de Recetten anescht andreift, oder wat een op der Dépensësäit manner mécht. Ech hätt just gären, datt mer iwwer all d'Aspekter vun dëser Problematik schwätzen. Mä grondsätzlech, mengen ech, datt de Stat virun allem hei soll d'Comportementer vun de Leit incitéieren ze änneren. D'Steierpolitik muss also och an deem Wee Elementer vun Ëmwelt maachen. Dat hu mer, wéi gesot, bei Deelaspekter vun der Besteuerung vun den Autoe gemaach.

Mä Dir gesitt, an dat huet déi Diskussioun an der Finanzkommissioun virun dräi Woche bewisen, dat ass keng einfach Diskussioun wéi een och d'Ofschreibungsméiglechkeeten an deem Kontext mécht. Ech freeë mech op déi Debatten, déi d'Chamber do ugebueden huet d'nächst Joer an deem dote Kontext ze féieren.

Här President, et géifen nach vill Beräicher ginn, mä ech weess, datt no där laanger Ried vun der Rapprtrice vum Budget vu gëschter, deene laangen Debatten, déi eis nach bevirstinn, Dir léiwer hutt, datt de Vrieder vun der Regierung sech op déi dote Commentaire vläicht beschränkt. Et wär nach viles zum Budget ze soen. Ech géif awer versichen dat Ganzt nach eng Kéier aus enger politescher Perspektiv ze resuméieren.

Ech menge wierklech, datt mer an engem Land wunnen, wat enorm vill Chancen huet. Ech hätt gären, datt dat esou bleift. Duerfir muss d'Budgetspolitik an d'Steierpolitik drop orientéiert sinn, datt et interessant an attraktiv bleibt hei ze schaffen, an agréabel ze liewen. Mir hunn dat gemaach.

A mir erreechen dat am Budget 2008 duerch eng Reduktioun vun de Steieren, duerch also e raisonnabelt steierlecht Ëmfeld fir Betriber a Leit. Eis Steiere si méi niddreg wéi an den Nopeschlänner! Mir erreechen dat duerch Gesetzer, déi d'ekonomesch Entwécklung weider ënnerstëtzen. Mir erreechen dat duerch eng Sozialpolitik, déi net einfach alles ofdeckt, mä déi geziilt derfir suergt, datt déi Leit, déi op d'Hëllef vun der Kollektivitéit ugewise sinn, och ënnert d'Äerm gegraff kréie respektiv datt d'Familljen, déi logescherweis méi Ausgaben hunn, zolidd ënnert d'Äerm gegraff kréien. Mir erreechen dat duerch eng Ausgabepolitik, déi diversifizéiert ass, mä déi net d'Suen zur Fëenster erausgehält.

Duerfir hunn ech drop gehalen, datt am Budget 2008 d'Ausgaben nëmmen ëm 5,5% klammen, obschonns datt d'wirtschaftlech Croissance méi grouss ass. Et bleibt bei der Strategie fir d'öffentlech Finanzen, déi mer d'lescht Joer hei definéiert hunn. Mir hätte gären, datt och an deenen nächsten zwee Joer d'öffentlech Finanzen am Equiliber sinn. Ech hätt gären, datt d'Reserve bestoe bleiwen, an datt mer Sécherheitsmargen hunn, fir eventuell Negativschocken ze amortiséieren.

Ech hätt gären, datt et bei der Budgetdisziplin un där enger Säit bleibt, an op där anerer Säit bei enger Budgetvorsicht. Ech hale wierklech näischt dervun, datt mer einfach d'Recettë liichtfankeg ze héich asetzen. Ech gi léiwer derfir kritiséiert, datt mer ze wéineg Recetten agesat hunn, an et kommen der herno méi eran, wéi wa mer enges Daags dermat konfrontéiert ginn, datt mer se héich agesat hunn, an dann op eemol kënn en negative Schock, an dann hu mer net déi Suen, déi mer awer virgesinn haten op der Ausgabesäit. Et muss also och an Zukunft e Budget bleiwen, dee mat Vorsicht, mat Disziplin a mat Optimismus d'Zukunft vun eisem Land presentéiert a preparéiert.

Ech mengen, Här President, datt de Budget 2008 all dësen Ziler Rechnung dréit. Duerfir freet d'Regierung d'Chamber och dëse Budget ze stëmmen.

Merci.

» **Plusieurs voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Ech ginn dem Här Budgetsminister Luc Frieden Akt vu senger

Deklaratioun. D'Budgetsdebatte si festgesat op den 11. an den 12. Dezember.

Mir kommen elo zur Diskussioun vum Revisiounsvirschlag 5673 iwwert d'Schafung vun engem neien Artikel 32bis an eiser Verfassung. Et sief drun erënnert, datt bei deem Text nom Artikel 114 vun eiser Verfassung ofgestëmmt gëtt, dat heescht mat enger zwee-Drëttel-Majoritéit. De Vote par procuration ass net erlaabt. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et hu sech bis elo schonn agedroen: den Här Paul-Henri Meyers, d'Madame Flesch, den Här Braz an den Här Henckes. D'Wuert huet elo de Rapporteur vun der Proposition de loi, den honorabelen Här Alex Bodry. Här Bodry, Dir hutt d'Wuert.

4. 5673 - Proposition de révision portant création d'un article 32bis nouveau de la Constitution

Rapport de la Commission des Institutions et de la Révision constitutionnelle

» **M. Alex Bodry** (LSAP), rapporteur.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mat dëser Verfassungsrevisioun maache mer eng net alldeeglech Operatioun. Ech menge mir si scho gewinnt, an deene leschte Jore sécherlech méi oft wéi dat nach an den 90er Joren de Fall war, systematesch eenzel Verfassungsbestëmmungen op de Leescht ze huelen an enger Revisioun ze ënnerzéien, mä haaptsächlech maache mer dat doduerjer, dass mer bestehend Formuléierungen an eiser Verfassung aktualiséieren, dat heescht op de Stand vun haut bréngen.

Éischter rar ass et, dass mer eng Zousazbestëmmung an eise Verfassungstext era-bréngen. D'Verfassung gëtt vervollständegt duerch en neien Artikel, den Artikel 32bis, iwwert d'Roll an d'Missioun vum de politesche Parteien. Et ass eigentlech net erstaunlech, dass eisen ursprüngleche Verfassungstext, well eis Urfassung geet jo eigentlech zum Deel op 1848, 1856 an 1868 an hirer Essenz zrëck, et ass net verwonnerlech, dass dee Moment an deene Verfassungstexter vum 19. Jorhonnert d'politesch Parteien net erwähnt ginn. Et ass se deemools net ginn.

Zu Lëtzebuerg sinn déi éischt politesch Parteien, déi den Numm verdéngen, eréischt an deenen éischte Jore vum 20. Jorhonnert entstanen, praktesch alleguer aus traditionell politesche Parteien am éischte Véirel vum 20. Jorhonnert. Verwonnerlech ass et awer, dass et bis 2007 gedauert huet bis eis Verfassung sollt déi sozial a politesch Realitéit vun der Existenz a vun der institutioneller Roll vun de politesche Parteien zur Kenntnis huelen a politesch Parteien als sollech an eiem Verfassungstext verankeren.

Dat ass verwonnerlech, well ee jo awer weess, dass an dem praktesche Fonctionnement vun eisen Institutiounen, ob dat bei der Wahl vun der Chamber de Fall ass, ob dat bei der Regierungsbildung de Fall ass, ob dat och soss bei wichtege politesche Froen de Fall ass, politesch Parteien eng wesentlech Roll ze spillen hunn.

Ech géif souguer soen, dass d'Roll vun de politesche Parteien an dem Fonctionnement vun eise politeschen Institutiounen zu Onrecht also iwwer laang Jorzénge vun eiem ieweschte Gesetz ignoréiert ginn ass. Dat huet d'politesch Parteien net dovunner ofgehalé sech ze entwéckelen. Si konnten och niewent der Verfassung méi grouss ginn, méi staark ginn, méi oder manner gutt hirer Roll eigentlech als Parteie gerecht ginn.

Mä et bleift awer déi konkret Feststellung, wann ee kuckt wéi a weini politesch Parteien entstane sinn, dass do ëmmer e ganz enke Lien bestanen huet mat dem Ausbau vun den demokratesche Rechter, an dass, wat eigentlech de Lëtzebuerger Stat méi demokratesch fonctionnéiert huet, wat parallel dozou eigentlech och politesch Parteien eigentlech eréischt entstane sinn a sech richteg entwéckelt hunn. A sécherlech war do e fundamentaalt Element d'Reform vun 1919 mat der Aféierung vum allgemengen demokratesche Wahlrecht hei zu Lëtze-

buerg a mat der Ofschafung vum Zensus-Wahlrecht an eiem Land.

Dës Proposition, fir den Artikel 32bis an eis Verfassung iwwert d'Parteie bäizefügen, schreift sech an an d'Efforten, déi dëst Parlament a besonnesch och déi zoustänneg Chamberskommissioun elo während Jore mécht, fir eise Verfassungstext un déi sozial, un déi politesch Realitéiten unzepassen. Et geet eis drëm, fir déi Ënnerscheeder, déi emol nach kënnen bestoen tëschent dem sougenannte Pays réel an dem Pays légal, auszemerzen an déi zwee Elementer uneneen erunzeféieren.

Dee Schrëtt do, dee Lëtzebuerg sech elo uschéckt ze maachen, ass e Schrëtt, dee munch aner Länner an Europa scho laang gemaach hunn. A Frankräich, an Däitschland, an Italien, a Portugal, a Griichenland, a Spuenien, sinn d'Parteien an hire Verfassungen, an hire Grundgesetzter verankert. Et fält op, dass dat ouni Ausnahm Verfassungstexter sinn, déi ech grad opgezielt hunn, déi eigentlech eréischt an deene leschte 60 Joer, 65 Joer entstane sinn. Et sinn also relativ jonk Verfassungen, déi d'politesch Parteien opgeholl hunn. An a méi ale Verfassungstexter, do bleiwe se, ähnlech wéi dat zu Lëtzebuerg de Fall ass, bis deen heitegen Dag eigentlech net erwähnt an deenen doten Texter.

Wat och opfält, dat ass, datt dat alleguerte Postdiktatur-Verfassunge sinn, also Verfassunge sinn, déi entstane sinn no enger Zäit vun Diktatur a wou et wichteg war den demokratesche Gedanken an deenen neie Verfassungstexter an de Vierdergrond ze stellen. An dozou huet och de Schutz an d'Erwähnung an d'Definitioun vun der Roll a vun de Missioun vum de politesche Parteie gehéiert, well d'Demokratie a politesch Parteien ganz enk matenee verbonne sinn.

D'Existenz vu politesche Parteien a virun allem och de Parteipluralismus sinn an den Ae vun der Kommissioun eng Viraussetzung fir e gutt fonctionnéierenden demokratesche System. D'Villfalt vun der Parteielandschaft, d'Liewegkeet vun de Parteienaktivitéiten, sinn och en Indikator fir déi méi oder manner gutt Gesondheet vun der representativer Demokratie; eng Form vun Demokratie, déi jo eigentlech ouni strukturiéiert Organisatiounen, wéi d'politesch Parteien, net denkbar ass.

Politesch Parteie si wichteg, dat ass kloer. Ouni si kann eng parlamentaresch Demokratie net iwwer laang Zäit fonctionnéieren, mä et ass awer och gradesou kloer, dass eng Demokratie net eleng duerch d'politesch Parteie leeft. De perséinlechen Engagement vun all Bierger individuell oder kollektiv a Veräiner, Verbänn, Gewerkschaften, stellt ee grouesse Mehrwäert duer an engem demokratesche System.

A wéi d'Parteie wichteg sinn, ass och deen Engagement nieft de Parteie fir eis Demokratie liewensnoutwendeg. Et bleift awer, an dat ënnerscheet politesch Parteie vun aneren Organisatiounen, dass si an eiem institutionelle System eng ervirragend Roll spillen.

Deen heite Versuch, fir d'politesch Parteien an der Verfassung ze verankeren, ass net deen éischten, deen an der Chamber diskutéiert ginn ass. Ech wëll net méi wäit zrëckhuelen, et kéint een dat maachen, et kéint ee Jorzénkten zrëckgoen, mä wa mer nëmmen elo an deene leschten 20 Joer bleiwen, da war déi lescht grouss Diskussioun iwwert déi dote Fro - an ech ka mech selwer nach dorunner hei erënneren - Enn den 80er Joren, wéi och do ganz seriö de politesche Wëllen do war, fir deen dote Schratt ze maachen an d'politesch Parteien am Verfassungstext ze verankeren, deemools am Zesummenhang mat enger Reform vum Artikel 26 vun der Verfassung, deen iwwert d'Vereenigungsfräiheet schwätzt.

Et ass eigentlech am leschte Moment dovunner ofgesi ginn - an Dir wësst och deemools war an der Prozedur, dass all déi Diskussiounen zum Schluss vun der Legislatur gefouert gi sinn, wou ëmmer eng gewëssen Hektik an Nervositéit an de politeschen Debatte gären hei méi staark ervirtrëtt -, well op eemol Froen opgedaucht si wéi zum Beispill déi - an dat war, mengen ech, déi, déi där ganzer Diskussioun definitiv e Rigel virgesat hunn -, wann een d'politesch Parteien an d'Verfassung aschreift, ob dann net och de Problem sech géif stelle vun enger Kontroll vun de Parteien, vun enger Verfassungskontroll oder enger Kontroll vun de Verfassungsméiglecheete vun de Parteien, wat deemools ee vun de Problemer war, deen op enger Lëscht vu Froe vun enger grousser Fraktioun hei aus deem Haus am leschte Moment opgedaucht war.

D'Nervositéit war grouss a sengerzäit ass dann op eemol décidéiert ginn d'Fangeren dovun ewechzeloossen, well all déi Froen,

war gemengt ginn, sengerzäit nach op waren an et sollt een dann am beschten net dorunner récele goen, esou dass déi Diskussioun dann 1988, '89 esou ausgaangen ass, wéi se ausgaangen ass. Et louch och deemools en Avis négatif vum Statsrot vir zu där doter Fro, deen d'Theorie deemools voll vertratt huet fir ze soen: Majo, mir hu jo en allgemengen Text iwwert d'Vereenigungsfräiheet, dann ass et elo net néideg, dass mer nach spezifesch dann och de spezielle Fall vun der Vereenigungsfräiheet vun de Parteie géifen an de Verfassungstext era-schreiwen.

Haut si mer e Stéck méi wäit komm. D'Diskussioun huet erm ugefaangen an eiser zoustänneger Chamberskommissioun. Mir hunn eis schliesslech op en Text géeelegt, deen ech och d'Eier hat, a Form vun enger Proposition de révision an déi Prozedure vun der Chamber eranzereechen.

Wat war den Ausgangspunkt vun deem Text? Den Text war inspiréiert vun ähnlechen Dispositiounen an auslännesche Verfassungen, wou probéiert ginn ass fir e puer wesentlech Elementer eranzehuelen, ouni awer e längert Kapitel iwwert d'Parteie wëllen an eis Verfassung eranzeschreiwen.

Een Element war de Bäitrag, deen d'Parteie leeschten zur öffentlecher Meenungsbildung. En zweet Element war, dass d'Parteien och mathëllefen den Ausdrock vun dem allgemenge Wahlrecht ze realiséieren, an en drëtt Element, wat bäikomm war, dass d'Parteien eigentlech den Ausdrock sinn och vun dem Pluralismus an enger Demokratie.

Déi dräi Elementer hunn eis essenziell geschéngt an et waren déi, déi mer an eiser Textpropositioun zrëckbehalen hunn.

D'Suerg war et, dass mer knapp, prezis Formulatiounen fannen. D'Suerg war et och, dass mer eng Formulatioun fannen, déi neutral ass an deem Sënn, dass sech net aus deem Text hei an der Verfassung direkt Rechter ofleede loossen. Dat soll d'Fro sinn herno vu Spezialgesetzter.

Hei hu mer en Text gemaach, an deem net Rieds geet vu Parteiefinanzéierung. Déi ass ees wéi ees méiglech, ob d'Parteien an der Verfassung stinn oder ob se net drastinn. Hei geet net Rieds och vun anere Froen, wou mer awer och ganz kloer zum Ausdrock bruecht hu bei aneren Diskussiounen, dass mer der Meenung sinn, dass absolut Fräiheet soll hei zu Lëtzebuerg bestoe bleiwen, wat d'Konstitutioun vu politesche Parteien ugeet, an dass et net ka sinn, dass et zu iergendenger Form vu Kontroll vun dem Entstoe vu politesche Parteien hei zu Lëtzebuerg sollt kommen.

De Lëtzebuerger huet sech eng kéier zu där doter Fro kloer ausgeschwat an dat ass mengen ech och haut d'gängeg Meenung hei am Haus, dass een net sollt op esou e Wee goen. Duerfir also och net iergendwéi en Hinweis an deem Verfassungstext, deen iergendwéi géif esou e Wee iwwerhaapt méi licht maachen an Zukunft.

D'Fro, déi sech och gestallt huet, war: Wou setze mer deen Artikel do eran? Et ass jo net onschëlleg, a wat fir ee Kapitel dass een eng bestëmmte Verfassungsdispositioun eranhëlt. Mir waren net der Meenung, dass den Artikel 16 dee richtegen Emplacement wär fir dat ze maachen, wat, wéi gesot, de Wee war, deen an den 80er Jore versicht gi war ze beschreiden. Mä mir hunn eis décidéiert, dass mer dat sollte maachen am Kapitel iwwert d'Puissance souveraine a Form vun engem neien Artikel, den Artikel 32bis, dee proposéiert gëtt an dat dote Kapitel eranzehuelen.

Mir wëssen awer och, dass, wa mer mat eisen Aarbechte ronderëm de Réagencement vun dem gesamte Verfassungstext fäerdeg sinn, wou mer, mengen ech, behäertzt weider dorunner schaffen, dann deen doten Artikel iwwert d'Parteie wahrscheinlech op enger anerer Plaz an der Verfassung wäert en definitiven Ankrage fannen.

D'Regierung huet Positioun bezunn den 31. Juli 2007. Dat war eng positiv Stellungnahm vun der Regierung zu där Proposition, zum Prinzip vun der Proposition an eigentlech och zum Text vun der Proposition de loi, déi jo och e Konsensus reflektéiert huet innerhalb vun der zoustänneger Chamberskommissioun.

E puer Méint méi spéit, de 6. November dëst Joer, war et de Statsrot, dee säin Avis zu där Proposition de révision gemaach huet. De Statsrot huet seng Retizenzen, déi e viru knapp 20 Joer geäussert huet, opginn an ass och zur Iwwerzeegung komm, dass déi Verankerung vun de politesche Parteien an der Verfassung awer Sënn mécht an dass déi Reservén, déi ee konnt hunn, net déi Wichtigkeet hunn, fir dass ee sech kéint esou engem Schratt opposéieren.

De Statsrot hat eigentlech och deen dote Revirement scho virgedeit an deem kollektiven Ouvrage, dee se erausginn hunn zu Ulass vum 150-Joer-Bestoe vum Statsrot, wou en an där Fro, wéi, wat soll an eng Verfassung stoe kommen, och ausdrécklech de Wonsch geäussert huet, dass d'politesch Parteie sollen an engem neie Verfassungstext erwähnt ginn.

De Statsrot ass also positiv zu eiser Initiativ, huet awer en neien Text proposéiert, awer net am selwechten Otemzuch gesot, firwat e prezis eisen Text net esou gutt fënn - well soss proposéiert e jo normalerweis keen neien Text - a wat eigentlech d'Plus-value vu sengem Text ass par rapport zu deem Text, dee mir an d'Diskussioun erabruecht haten.

Mir hunn nach eng kéier eis dat seriö ugekuckt a mir sinn awer zur Konklusioun komm, dass souwuel stilistesch wéi och semantesch eng Rei vun Argumenter fir den initialen Text vun der Proposition de révision schwätzen a mir hunn eestëmmeg festgehalten an der Kommissioun, dass mer hei dem Plenum wëlte proposéieren, dass mer sollte beim ursprünglechen Text bleiwen. En Text an zwee Sätz formuléiert, wou déi wichtigst Elementer vun der Missioun vun de politesche Parteien an eisen Ae sech dran erëmspигelen.

Et ass also an deem Sënn, wou ech am Numm vun der Kommissioun géif der Chamber proposéieren, am Kapitel III vun eiser Verfassung, dat iwwert d'Puissance souveraine handelt, en neien Artikel 32bis anzeschreiwen, mat folgendem Wuertlaut:

«Les partis politiques concourent à la formation de la volonté populaire et à l'expression du suffrage universel. Ils expriment le pluralisme démocratique.» Ech géif lech bieden, dës Propos unzehuelen.

Merci.

» **Plusieurs voix**.- Très bien!

» **M. le Président**.- Ech soen dem Här Alex Bodry Merci. Als éischte Riedner ass den Här Paul-Henri Meyers agedroen. Här Meyers, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

» **M. Paul-Henri Meyers** (CSV).- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, Merci dem Alex Bodry fir de schrëftlechen a mëndleche Rapport. Dat erlaabt mir, e bësse méi kuerz an e bësse méi konzis op d'Problematik anzegoe vun deem neien Artikel 32bis.

Duerch den neien Artikel 32bis kréien d'Parteien eng Plaz an eiser Verfassung. Si kréien eng Plaz an der Verfassung? Hu se déi Plaz net scho laang, och wa se mat kengem Wuert an der Verfassung ernimmt sinn?

Kucke mer emol d'Realitéit, wéi se zu Lëtzebuerg am politesche Beräich an och an der Verfassung ass. Lëtzebuerg ass eng representativ Demokratie. Esou seet et den Artikel 50 vun der Verfassung. D'Chamber vertritt d'Land. D'Chamber, Dir Dammen an Dir Hären, dat sinn d'Deputéiert. D'Deputéiert gi gewielt nom Suffrage universel, au scrutin de liste. D'Lëschten awer, vun deenen den Artikel 51 schwätzt, gi vun de Parteien opgestallt, zum gréissten Deel och mat Kandidaten vun hirer eegener Partei.

D'Parteien hunn e Grondsazprogramm. D'Parteien hunn och e Wahlprogramm. D'Kandidaten si gehalen, dee Programm oder déi Programmer ze kennen. Si engagéiere sech duerch hir Kandidatur och matzewierken, fir dass dee Programm ka realiséiert ginn. Dee Programm fléisst, souwäit d'Parteien an der Regierung vertruede sinn, och an de Regierungsprogramm an.

Dir Dammen an Dir Hären, à propos Regierung: Den Artikel 76 vun der Verfassung gesäit vir, datt de Grand-Duc seng Regierung organiséiert. D'Regierung muss weinstens dräi Memberen ëmfaassen.

Wéi ass d'Wierklechkeet? D'Regierung ass a Wierklechkeet d'Resultat vun de Verhandlungen, déi tëschent de Parteien, déi sech op de Regierungsprogramm an op d'Opdeelung vun den eenzelne Ministèreen eenege, gefouert ginn. D'Membere vun der Regierung gi vun de Parteie virgeschloen. De Grand-Duc, deen näischt décidéiere kann ouni de Contreseing ministériel, nennt déi Ministeren a Statssekretären, déi a Wierklechkeet vun de Parteie virgeschloe ginn.

D'Regierung selwer brauch an der Chamber eng Majoritéit vun Deputéierten, déi och bereet sinn, an enger Motioun der Regierung hiert Vertrauen auszeschwätzen - ob-schonn och dat net an der Verfassung virgesinn ass.

Dir Dammen an Dir Hären, ech mengen déi puer Beispiller maache ganz kloer, wéi eng Roll d'Parteien an eiser parlamentarescher Demokratie anhuelen. An ech mengen, et brauch een déi Beispiller net weiderzeentwéckele fir eis ze weisen, dass bei eis esou wéi an anere westeuropäesche Länner